

Asia: VN/30743/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit ehdotetusta leikkauksista ja tiettyjä lääketieteellisiä toimenpiteitä koskeva valtioneuvoston asetuksesta. Onko ehdotettu asetukset selkeitä ja toimeenpantavissa, ja onko siinä huomioitu oleelliset asiat? Ellei mielestänne ole, miten sitä pitäisi muuttaa?

Meri-Lapilla on suuri kansantaloudellinen merkitys Suomelle sekä rauhan että mahdollisen kriisin aikana. Meri-Lappi on Suomen portti pohjoiseen ja länteen, alueen logistista merkitystä korostaa strateginen geopolitiikka sijainti Ruotsin maarajalla, pohjoisten meri-, maantie- ja raideyhteyksien varrella sekä osana kansallista lentoasemaverkostoa. Logistisen sijainnin lisäksi Meri-Lapissa sijaitsee kriittistä teollisuutta, kuten Outokummun terästehdas ja kromikaivos, Metsä Groupin biotuotetehdas sekä monipuolista huoltovarmuuskriittistä energiahuoltoa.

Meri-Lapin kehittämiskeskuksen seutuhallitus katsoo, että lisäkustannuksia tuova sairaalaverkkouudistus tulee Lapin osalta ottaa uudelleen valmisteluun ja purkaa ennen 1.10.2025 voimaan-astuvaa lakia. Suomalaisessa turvallisuusajattelun keskiössä on ollut terveydenhuollon ja sairaaloiden toimipisteverkosto, joka tarvittaessa toimii kenttälääkinnän verkostona. Haluamme tuoda julki huolestamme rauhan ajan sekä kriisivalmiuden puutteista Lapin hyvinvointialueella. Vuodenvaihteessa voimaan tullut terveydenhuoltolaki alas ajaa Kemian sairaalan kyvykkyyden toimia tehokkaasti kriisitilanteissa ja samalla heikentyy alueen ensivasteen toteutuminen poikkeusoloissa.

Maailmanpoliittisen tilanteen kärjistyessä yhteiskunta ympärillämme toteuttaa varautumista kriisitilanteita varten: Puolustusvoimien sekä sisäministeriön alaisten Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Poliisin resurssit on vahvistettu, Nato-joukot ovat tulossa Rovaniemelle ja Sodankylään sekä Meri-Lapissa Kemian Ajoksen satama, Veitsiluodon varastoalue ja Tervolan varikko on avattu DCA-sopimuksen puitteissa Yhdysvaltojen käyttöön. Varautumista toteutetaan laajasti yhteiskunnan eri osa-alueilla, mutta samanaikaisesti kansallisella lainsäädännöllä heikennetään terveyden ja sairaanhoidon resursseja Meri-Lapissa. Ihmisten palvelut Lapissa tulee turvata ja työnjako kahden

sairaalan välillä mahdollistaa. Reagointi turvallisuustilanteen muutoksiin ja kansalliseen varautumiseen kriisitilanteita varten tulee huomioida sekä toimintojen järjestämisessä, että niiden rahoituksessa.

Hallitus tavoitteli terveydenhuoltolain uudistuksella säästöjä. Uudistuksen taustalaskelmien mukaan Länsi-Pohjan keskussairaalan ympärivuorokautisen erikoissairaanhoidon päivystyksen ja raskaan kirurgian lakkauttaminen vahvistaisi valtion taloutta runsaat kuusi miljoonaa euroa tänä vuonna ja 26,5 miljoonaa euroa vuodesta 2026 alkaen. Nyt muutokset ovat tulossa Lapin hyvinvointialueelle todella kalliiksi. Ylimitoitettu ja heikosti valmisteltu lainsäädäntö, joka ajaa alas leikkaussalitoiminnot ja monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen Länsi-Pohjan keskussairaala on tuomassa Lapin hyvinvointialueelle 8,6 miljoonan euron vuosittaiset lisäkustannukset säästöjen sijaan. Samalla ne heikentävät potilasturvallisuuden kiireellisissä tapauksissa. Lisäkustannukset aiheutuvat henkilöstön määrän lisäyksestä, ostopalveluiden määrän kasvusta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta valinnanvapauden perusteella sekä potilaskuljetuksista. Samalla Lapin hyvinvointialueen investointitarpeet leikkaussali- sekä vuodeosastoihin kasvaa.

Kahden sairaalan työnjako tulee toteuttaa alueellisesti, ei lain ohjaamana. On kohtuutonta laittaa hyvinvointialue maksamaan lainsäädännöstä johtuvat lisäkustannukset käyttötaloudessa ja investointitarpeissa toiseen sairaalaan samanaikaisesti, kun toisessa yksikössä on vapaana osaamista sekä leikkaussalivalmius. Näistä syistä johtuen asetuksen ja asetuksesta tehtävät tulkinnot tulisi mahdollistaa hyvinvointialueelle kustannustehokkaiden palveluiden järjestämisen, jolla vältetään kustannusten voimakas nousu ja merkittävät heikennykset potilasturvallisuuteen ja palvelun tarvisijoiden hoitoon pääsyyn. Myös Länsi-Pohjassa toimivat lääkärit ovat huolissaan potilasturvallisuudesta ja hyvinvointialueen palveluiden sekä henkilöstön saatavuuden varmistamisesta ja arvioivat, etteivät hyvinvointialueen resurssit riitä, jos kirurgiset toiminnot ajetaan alas Länsi-Pohjan keskussairaala.

Lain ja sen pohjalta valmistellun valtioneuvoston asetuksen eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi tulee mahdollistaa järkevä, alueiden tarpeisiin ja olemassa oleviin resursseihin pohjautuva toiminta Lapin hyvinvointialueen kahden sairaalan työjaon pohjalta. Myös pikainen terveydenhuoltolain sairaalakohtaisten leikkausten ja toimenpiderajausten sekä päivystyksen järjestämiseen liittyvien rajausten poistamiseen tähtäävä lain uudelleen harkinta, valmistelu ja vieminen päätöksen tekoon sekä tarvittaessa asetuksella toimeenpano mahdollistaisi aidosti kustannustehokkaan ja potilasturvallisen toiminnan sekä edistäisi Lapin hyvinvointialueen talouden tasapainotusta.

Kommentit erikoissairaanhoidon keskittämisasetuksen 4 §:n muutosehdotuksesta (psykoterapeuttisiin ja psykososiaalisiin menetelmiin liittyvä työnjako)

-

Kommentit muista keskittämis- ja päivystysasetuksen muutosehdotuksista

-

Moisanen Sari
Meri-Lapin kehittämiskeskus ry